



SCIENCE AND EDUCATION

ISSN 2181-0842 VOLUME 2, SPECIAL ISSUE 1

MAY 2021

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL

ISSN 2181-0842

VOLUME 2, SPECIAL ISSUE 1

MAY 2021

SCIENCE AND EDUCATION

SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME #2 SPECIAL ISSUE #1

Executive Secretary

Tusmatova Nozima Inomovna

Editorial board

Z.Yaxshieva

Jizzakh State Pedagogical Institute, Doctor of Chemical Sciences

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

S.Otakulov

Jizzakh Polytechnic Institute, Doctor of Physical and Mathematical Sciences

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Sh.Akramova

Military-technical Institute of the National Guard, Doctor of Pedagogical Sciences

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

B.Sultonov

Tashkent Pharmaceutical Institute, Doctor of Technical Sciences

A.Sidiqov

Tashkent Institute of Chemical Technology, Doctor of Chemical Sciences

B.Kucharov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

I.Eshmetov

Institute of General and Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences, Doctor of Technical Sciences

M.Abdullaev

Andijan State University, Doctor of Historical Sciences

Z.Tojjeva

National University of Uzbekistan, Doctor of Geographical Sciences

N.Jiyanova

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

X.Qobulov

Tashkent Financial Institute, Candidate of Economic Sciences

A.Nabiev

Tashkent Institute of Chemical Technology, PhD in Technical Sciences

A.Turgunbaeva

Namangan State University, PhD in Psychological Sciences

B.Xaynazarov

National University of Uzbekistan, PhD in Historical Sciences

M.Voxidova

Tashkent State Institute of Oriental Studies, PhD in Economics

A.Rahmonov

Republican Scientific-Practical Center, PhD in Pedagogical Sciences

Масъул котиб

Тусматова Нозима Иномовна

Тахририят

З.Яхшиева

Жиззах давлат педагогика институти, кимё фанлари доктори

S.Sangwa

African Leadership University, Doctor of Business Administration

С.Отақулов

Жиззах политехника институти, физика-математика фанлари доктори

M.A.S.Khasawneh

King Khalid University, Special Education, PhD

Ш.Акрамова

Миллий гвардия ҳарбий-техник институти, педагогика фанлари доктори

E.M.Colocassides

College of Tourism & Hotel Management, Doctor of Science in Communication

Б.Султонов

Тошкент фармацевтика институти, техника фанлари доктори

A.Sidiqov

Тошкент кимё-технология институти, кимё фанлари доктори

B.Kucharov

Фанлар академияси Умумий ва ноорганик кимё институти, техника фанлари доктори

I.Eshmetov

Фанлар академияси Умумий ва ноорганик кимё институти, техника фанлари доктори

M.Abdullaev

Андижон давлат университети, тарих фанлари доктори

Z.Tojjeva

Ўзбекистон миллий университети, География фанлари доктори

N.Jiyanova

Тошкент молия институти, иқтисод фанлари номзоди

X.Qobulov

Тошкент молия институти, иқтисод фанлари номзоди

A.Nabiev

Тошкент кимё технология институти, техника фанлари PhD

A.Turgunbaeva

Наманган давлат университети, психология фанлари PhD

B.Xaynazarov

Ўзбекистон миллий университети, тарих фанлари PhD

M.Voxidova

Тошкент давлат шарқшунослик институти, иқтисодиёт фанлари PhD

A.Rahmonov

Республика илмий-амалий марказ, педагогика фанлари PhD

TABLE OF CONTENTS / МУНДАРИЖА

1.	Azamat Ruzvonovich Raxmonov O'quvchilarni ta'limda ijtimoiy pedagogik moslashuvchanligida ota-onalarning rolini oshirish	6
2.	А.Қ.Лутфуллаев Ёшлар тарбияси ва мусика санъати	16
3.	Ш.Абдужалилова Умумий ўрта таълим ўқувчиларини мафкуравий тарбиялаш омиллари	24
4.	Sardor Mardanaqulovich Abduxamidov, Jasurbek Muradovich Narimanov Ta'lim menejmentining funksiyalari va bugungi kundagi o'rni	31
5.	М.А.Асадullaева Inklyuziv ta'limda musiqa terapiya	40
6.	А.А.Бурханов, М.М.Абдужалилова Лексические особенности просторечия русского языка	49
7.	Жамшид Файзуллаевич Равшанов Методы формирования ключевых компетенций на уроках истории	59
8.	Fotima Uralovna Jumanova Янги Ўзбекистон таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар	67
9.	М.Ш.Исламова Касбий дунёкарашни шакллантириш асослари	78
10.	О.А.Йўлдошев Бошлангич синфларда техноген цивилизациядан фойдаланишнинг педагогик шарт-шароитлари	88
11.	Ж.С.Қаюмов Шашмақомга бахшида умр	98
12.	Ikrom Davronovich Qodirov Tarix fanini o'qitish samaradorligini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish	106
13.	Мафтуна Қурбонова Мустақил ишларни ташкил этиш асосида ўқувчиларнинг ўқиш ва тушуниш даражасини шакллантириш методикаси	114
14.	Sh.R.Mahkamova Insoniyat evolyutsiyasida musiqa san'atining tutgan o'rni	125
15.	С.Р.Мирзаева Талаба валеологик онгининг психологик ҳимоя механизмлари билан детерминантлашуви	133
16.	Г.Мирзарахимова Бўлажак ўқитувчиларни тайёрлашда мустақил таълимнинг ўрни	144
17.	Малоҳат Саиджабборовна Мухитдинова Мусика таълимида компьютер дастурларни қўллаш	152
18.	Насиба Холбоевна Элмурзаева, Аширбек Мустафаевич Суяров Самообразование личности в процессе профессиональной подготовки студента	161
19.	Н.Ж.Эшнаев Суицид ва унинг ижтимоий-психологик омиллари	172
20.	Tolib Turgunovich Nazarov, Aziza Mirzabekovna Sayupova Maktabgacha yoshdagi bolalarni kreativ fikrlashga o'rgatishning psixologik aspektlari	180
21.	Одил Файбуллаевич Юнусов Бўлажак мусика ўқитувчиларнинг касбий компитентлигини ривожлантиришда вокал фанининг ахамияти	189

22.	Р.Мусурманов, М.Шерматов Таълим муассасаси ва ота-она ҳамжихатлиги ўқув интизомининг омили сифатида	197
23.	М.Қ.Рахманова, Баргида Бахадировна Миржалилова Касб таълими талабаларининг педагогик интеграция асосида ижтимоий мослаштириш омиллари	206
24.	С.Р.Абдалова Таълим сифатини оширишда ўқитиш технологияларининг ўрни ва роли	218
25.	А.М.Суяров, К.М.Хуррамов Молия тизими ва молиявий сиёсатда пул кредит тизими, банклар ва уларнинг бозор иқтисодиётидаги роли	229
26.	М.ДЖ.Тошов Развитие здоровьесберегающей компетенции специалистов профессионального образования	238
27.	Б.Н.Тўракулов, Р.М.Бахтиёров Мутахассисларни тайёрлашда касбий фаолиятнинг ўзига хос хусусиятлари	245
28.	Жаббор Эшбекович Усаров, Акбар Номозович Расулов Иқтисодий билимларни шакллантириш давр талаби	255
29.	Ж.Э.Усаров, С.Ҳайдарова Фанни компетенциявий ёндошув асосида ўқитишнинг ўқувчи ёш психологик хусусиятларига боғлиқ жиҳатлари	266
30.	Ж.Э.Усаров, Г.Н.Шарипова, Ш.С.Абдусаматова Таълим самарадорлиги ва унинг амалиётдаги аҳамиятида талабаларнинг ўзини ўзи ривожлантириш компетентлигининг ўрни	276
31.	Ж.Э.Усаров, Л.Г.Бобоходжаева, Н.Ю.Осупова Аралаш таълим шакли - педагогик таълим кластерининг замонавий ёндашуви сифатида	286
32.	Akram Yo'ldoshevich O'tayev Talabalar siyosiy madaniyatini takomillantirish omillari	296
33.	M.M.Xalilova, G.A.Isoqova Musiqqa madaniyati darslarida musiqa savodi faoliyati	306
34.	Фарида Эгамбердиева, Шахзода Эгамбердиева Инфографика - вербал медиаматнни креоллашган медиаматнга айлантирувчи восита	313
35.	G.O.Ernazarova Ta'lim muassasasining innovatsion faoliyatini joriy etish xususiyatlari	322

Молия тизими ва молиявий сиёсатда пул кредит тизими, банклар ва уларнинг бозор иқтисодиётидаги роли

А.М.Суяров

К.М.Хуррамов

Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти

Аннотация: Мақолада бозор иқтисодиётида молиянинг ўзига хос хусусиятлари бўлиб, у жамиятдаги пул маблағларини йиғиш, тақсимлаш, ишлатиш билан боғлиқ, алоқа, муносабатлар йиғиндиси, бозор иқтисодиёти товар-пул муносабатларига оид талабларнинг инсон ва жамият ҳақидаги ўрни ва ахамияти таҳлил этилган.

Калит сўзлар: Бюджет, микромолия, макромолия, сугурта, кредит, субсидия, субвенция, профицит, пул, ликвидлик, дефляция, пул массаси.

Financial system and monetary credit system in financial policy, banks and their role in a market economy

A.M.Suyarov

K.M.Xurramov

Chirchik State Pedagogical Institute of Tashkent region

Abstract: The article analyzes the features of finance in a market economy, which are associated with the collection, distribution, use of money in society, communication, the amount of relations, the role and significance of the requirements of commodity-money relations in the market. saving.

Keywords: Budget, microfinance, macrofinance, insurance, credit, subsidy, subsidy, surplus, money, liquidity, deflation, money supply.

Бозор иқтисодиётида молиянинг ўзига хос алоҳида ўрни бўлиб, у жамиятдаги пул маблағларини йиғиш, тақсимлаш, ишлатиш билан боғлиқ, алоқа, муносабатлар йиғиндисидир. Бозор иқтисодиёти товар-пул муносабатларидан иборат бўлиб, молия уларга хос иқтисодий категория ҳисобланади. Молия тарихий хусусиятга эга бўлиб, унинг пайдо бўлиши товар-пул муносабатларининг ривожланиши, давлат ва унинг эҳтиёжлари, вазифалари билан боғлиқдир. Молия - пул маблағларини йиғиш, фойдаланиш ва унинг ҳаракатини тартибга солиш билан боғлиқ алоқалар тизими бўлиб, унинг ёрдамида турли даражада пул маблағлари, фондлари вужудга келтирилади ва

улар такрор ишлаб чиқариш эҳтиёжлари ва бошқа ижтимоий эҳтиёжларни кондириниш мақсадида тақсимланади. Молиянинг турли хил турлари бўлиб, улар бир-биридан ажратилади: микро, макро даражада булади.

Микромолия - иқтисодиётнинг куйи даражасидаги молия бўлиб, у фирмалар, корхоналар, уй хўжаликлари (хонадонлар), нодавлат ва жамоат ташкилотлари молиясидан ташкил топади. Микромолия тизимида сугурта алоҳида ўринга эга. Сугурта компанияларидаги молия ресурслари икки манбали бўлиб, бири сугурта компанияларининг пули, иккинчиси сугурта килинган фирмалар, ташкилотлар ва аҳолидан сугурта бадали тариқасида тушган пулдан ташкил топади. Бу пул сарфланганда сугурта ишларини олиб бориш харажатлари қопланади ва сугурталанувчилар кўрган зарарни қоплаш учун сугурта тўлов ажратилади.

Уй хўжалиги (хонадон) молияси. Бу ерда жуда катта пул ресурслари тўпланади. Кўпгина мамлакатларда жамият жами даромадининг 60-65 фоизи хонадон молиясидан ўтади. Хонадон молияси ресурслари: иш ҳақи, тадбиркорликдан, яққа меҳнат фаолиятдан, мулкдан, қарз олинган пул, томарқа ерида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб сотишдан оладиган пул, пенсия, стипендия ва турли хил нафақалардан тушган пул даромадларидан иборат бўлади. Бу ресурслар мажбурий ва кўнгилли тўловлар фонди, товар ва хизматларни тўлаш, харид қилиш фонди ва жамғариш фондларини ташкил этган ҳолда сарфланади. Хонадон (уй хўжалиги) молиясининг асосий қисми истеъмолга сарфланади.

Макромолия - умумдавлат молияси бўлиб, давлат умуммиллий, умумхалқ манфаатларини ўзида гавдалантирувчидир. Давлат молияси давлатнинг барча даромадларининг йигиндиси давлат бюджети ижтимоий сугурта, давлатнинг мол-мулки ва шахсий сугурта фонди ва бошқа бюджетдан ташқари фондлардан ташкил топади. Давлат пул маблағларининг асосий марказлашган фонди давлат бюджети молия тизимининг асосий бугини ҳисобланади. Бюджет давлат, корхона, фирма, ташкилот, муассаса ёки айрим шахснинг маълум муддат учун белгиланган даромад ва харажатларининг йигиндиси. Давлат бюджети жамият миқёсида яратилган барча даромадлар йигиндиси бўлган миллий даромадни қайта тақсимлашни амалга оширади. Даромад ва харажатларни мувофиқлаштириш орқали бюджет камомади, тақчиллиги бартараф этилади. Халқ хўжалигини молиялаштиришда кредитлашга ўтиш, паст даромадли корхоналар учун бериладиган дотацияларни аста-секин қисқартириш, солиқ ўндириш тизимини ўзгартириш, маҳаллий бюджетлар родини ошириш, иқтисодиётни соғломлаштириш ва ривожлантириш, иқтисодий ўсиш суръатларини ошириш, даромадларни кўпайтириш, бюджет тақчиллигини

тугатишга хизмат килади. Бюджет даромадларининг харажатлардан ошиши бюджет профицити деб юритилади.

Пул бозор иқтисодиётининг асосий воситаси булиб, унинг ёрдамида барча иқтисодий алоқалар амалга оширилади. Пул бозор иқтисодиётининг қон томири, чунки бозор пул орқали ҳаракатга келади. Иқтисодиётда пул тизими - пулнинг ўзи, пулни муомалага чиқариш, пулнинг шакллари, валюта режими (миллий пулни бошқа давлат валютасига алмаштириш), пул билан шугулланувчи молия муассасалари (банклар ва банкдан бошқа ташкилотлар) ва давлатнинг пул соҳасидаги сиёсатини ўз ичига олади. Пул асосий молиявий актив тариқасида акция, облигация, сертификатлардан тубдан фарқ қилади, чунки унга тўлов воситаси сифатида ҳамма вақт ҳамма жойда исталган товар ва хизматларни чекловсиз харид қилиш мумкин, ваҳоланки, бошқа активлар ёрдамида бу ишни бажариб бўлмайди, чунки бунинг учун активларни сотиб пулга айлантириш керак.

Пул универсал тўлов воситаси сифатида ҳамма ерда ҳамма вақт қабул қилинади, чунки пулга алмаштирилмайдиган бирон-бир нарса, товар бўлмайди. Пулни товарга айирбошлаш тўхтовсиз давом этади ва у қўлдан-қўлга ўтиб, доимо ҳаракатда бўладики, айрим иқтисодий қарашларда муомала вақтида пулдан «тер» тўкилиб туради, деган ибора мавжуд. Пул айирбошлашда жуда катта қулайликларга олиб келади ва айирбошлаш харажатларини мислсиз тарзда қисқартиради. Пул товар айирбошлаш вақтини тежаш орқали иқтисодий ўсишга катта ҳисса қўшади. Пулнинг ликвидлиги - унинг муомала воситаси сифатида ҳамма нарсага, ҳар доим тез ва ҳеч бир чекловсиз-тўсиқсиз айирбошланишидир. Пулнинг ликвидлиги шундаки, у ҳеч бир харажатсиз хоҳлаган пайтда хоҳлаган нарсага айирбошлана олиши билан бошқа активлардан тубдан фарқ қилади. Масалан, олтин, кумуш, жавоҳир, машина, зеби-зийнат буюмларини бошқа нарсага айлантириш учун уни сотиб пулга айлантириш учун маълум вақт ва харажат керак булади. Пул жамгариш воситаси бўлиши учун у барқарор кадрга эга бўлиши керак. Чунки пул қадрсизланса, маълум микдордаги жамгарилган пулга вақт ўтиши билан кам товар харид этилади. Шунинг учун қадрсизланган пул жамгарилган бойликни қисман йўқотишдир. Пул ўз шакли жиҳатидан қозон, танга пуллардан ташкил топса, муомалада у нақд ва нақд бўлмаган пулларга бўлинади. Нақд пуллар - бу аҳоли қўлида, яъни сиз ва бизнинг қўлимиздаги аниқ моддий шаклдаги қозон ва танга пуллардан иборат бўлиб, қўлдан-қўлга ўтиб юрувчи энг кўп тарқалган тўлов воситасидир. Нақд бўлмаган пуллар - аниқ моддий шаклга эга бўлмаган, у хаёлий пул, уни қўл билан ушлаб, кўз билан кўриб бўлмайдиган пул бўлиб, бу банкдаги аҳоли, фирмалар ёки давлат ташкилотларини номига ёзиб банкдаги ҳисоб рақамида сақланадиган пуллар. Бу пуллар ҳам тўловларда қўлланилади.

Яъни, тўлов амалга оширилганда пул бир ҳисоб варагидан бошқасига ўтказилади.

Пул қандай шаклда бўлишига қарамасдан у иқтисодиётда ҳар хил хизмат қилади. Шунга биноан актив (фаол) доимо ишлаб турадиган ҳаракатда бўлади, яъни иқтисодиётда тўлов воситаси вазифасини узлуксиз бажариб турадиган. Пассив пул эса, иқтисодий фаолиятда қатнашмаётган жамгармадаги пул резервлари ва банклардаги вақтинча ишлатилмаётган пуллар. Барча пул турлари иқтисодиётда пул массасини ташкил этади. Пул массаси маълум бир мамлакатда, муайян пайтда муомалада бўлган барча пул турларининг миқдори. Пул массаси унинг агрегатларидан ташкил топади. Пул агрегати - бу пулнинг ликвидлиги жиҳатидан гуруҳларга бўлиниши бўлиб, энг олдинги агрегатга ликвидлиги юқори бўлган пуллар киритилади. Масалан, биринчи агрегатга нақд пуллар, йул чеклари, зарур вақтда банкдан олиш мумкин бўлган, аммо махсус ҳисоб варақда турган пуллар, чек ёрдамида олиниши мумкин бўлган бошқа пуллар киритилади. Энг сунгги агрегатлар ликвидлиги пастроқ пуллардан иборат булади. Пул муомаласи - бу пулнинг ўз вазифаларини бажариш жараёнида доимо айланиб туришидир. Маълумки пул уни сақловчи банклардан чиқиб, давлат ва нодавлат корхоналарига, фирмаларга келиб тушади ва бу ердан меҳнаткашлар, нафақахўр ва бошқа пул оладиганлар қўлига ўтади. Улар бу пулдан тирикчилик учун товар ва хизматларни харид этадилар, давлат ва нодавлат ташкилотлари ресурс ёки истеъмол товарларни олгач пул яна банкка қайтиб келади. Пулнинг бундай ҳаракатининг тўхтовсиз такрорланиб туришига пул обороти - айланиши дейилади. Иқтисодиётдаги олди-берди алоқаларига хизмат қилиш учун маълум миқдордаги пул талаб қилинади. Пул оз бўлса унда дефицит ҳосил бўлади, пул кўп бўлса унинг қадри тушиб кетади ва пул топишга интилиш сусаяди, иқтисодий фаоллик ҳам кучсизланади. Шунинг учун иқтисодиётда пул етарли бўлиши керак. Инфляция юз берганда барча товарлар нархи ошиб, нархнинг умумий даражаси юқорилаб кетади, пул бирлигининг харид қурби пасаяди, бирон-бир товарни харид этиш учун олдингидан кўпроқ пул сарфланади. Инфляция шароитида пул керагидан ортиб кетади, яъни пул массаси ва товар хизматларга нисбатан кўп бўлади. Иқтисодиётда инфляция ва дефляция деган тушунчалар мавжуд бўлиб, инфляция пул бирлиги қадрининг нархлар ошиб кетиши натижасида пасайишини, дефляция аксинча нарх пасайиб пул қадрининг ошишини билдиради. Бозор иқтисодиёти шароитида пулни олди-сотдиси юз беради. Бу пул кредит бозори ҳамда валюта бозоридан иборат бўлиб, кредит бозорида пулни ишлатиш, даромад олиш учун сотилади.

Кредит молиянинг таркибий қисми бўлиб, пул билан бўладиган муносабатларни ўз ичига олади. Аммо кредит молиядан фарқли уларок у хар

қандай пулни эмас, балки вақтинча бўш турган пулни қарзга олиб ишлатилиши тушунилади. Кредит вақтинча бўш бўлган пул маблағларини қарзга ссуда шаклида тўплаш ва уларни пулга мухтож бўлган ҳуқуқий ва жисмоний шахсларга ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқа эҳтиёжларини қондириш учун маълум муддатга, устама (фоиз) - тўловлари қайтариш шарти билан қарзга бериш демакдир. Қиска қилиб айтганда кредит - бу пул эгаси билан уни нақд тўлаш шарти билан қарзга олиб ишлатувчи ва улар ўртасида турган воситачиларнинг иқтисодий муносабатларидир. Кредит субъектлари - кредит алоқаларининг иштирокчилари бўлиб, пулнинг эгалари, қарз олувчилар ва воситачилик қилувчилар, яъни турли хил фирмалар (корхоналар) ташкилотлар, давлат ва унинг муассасалари, молия институтлари, аҳолининг кенг қатламлари. Ушбу субъектларнинг ҳар бири бир вақтнинг ўзида ҳам қарз олувчи ҳам қарз берувчи бўлиши мумкин. Пулни қарзга берувчи кредитор, қарз олувчи эса ссуда олувчи ёки қарз кўтарувчи ҳисобланади. Кредитнинг олди-бердисида иштирок этувчи воситачилар кредит институтида бирла- шадилар ва бу уч субъект кредит муносабатида қатнашади.

Банк кредити - кредитнинг асосий ва етакчи шакли бўлиб, у пул эгалари банклар, махсус кредит муассасалари томонидан тадбиркорлар, давлат, хонадонларга ссуда шаклида берилган қарз. Ипотека кредити - кўчмас мулк, (ер, бино) ҳисобига узоқ муддатли қарз (ссуда) шаклида берилади. Бундай қарзлар бериш банклар ва корхоналар томонидан чиқариладиган ипотека облигациялари шаклида бўлади.

Марказий банклар - банклар банки, банклар отаси ҳисобланиб, улар пул эмиссияси, яъни пулни муомалага чиқаради, давлатнинг олтин-валюта захираларини сақлайди, кредит захираларини банклар ўртасида тақсимлайди, давлат пул- кредит сиёсатини амалга оширади, пул муомаласига дойир тар- тиб қоидаларни ишлаб чиқиб, уларнинг бажарилиши устидан назорат ўрнатади, давлатнинг мониторинг сиёсатини амалга ошириш, бошқа барча банклар фаолиятини уйғунлаштириш ва улар устидан назоратни амалга ошириш; халқаро валюта бозорларида миллий валюталарни айирбошлаш; бошқа банкларга кредит бериш каби вазифаларни бажаради.

Халқ банки - асосан омонат ишларини ташкил этади, аҳолига шахсий эҳтиёжлар учун кредит беради, нақд пулсиз ҳисоб - китоб қилади, аҳоли омонатларини сақлайди ва улар учун газна вазифасини амалга оширади. Ипотека банклар - бу кучмас мулк (ер ва иншоот) ҳисобига узоқ муддатли ссуда беришга ихтисослашган. Ипотека банкининг ресурслари ўзларининг ипотека облигациялари ҳисобига шаклланади. Олинган ссудадан уй-жой ва бошқа иншоотлар қуриш, корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш учун фойдаланилади. Банклар иқтисодиётнинг ҳаракатлантирувчи кучи бўлиб,

улар иқтисодий ва таъминлаш таъминлайди, бунга албатта иқтисодий ва таъминлаш доимо пул билан таъминлаш, уни керакли соҳаларга йуналтириш орқали таъминланади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. А.Ўлмасов, А.Ваҳобов - «Иқтисодий назарияси» дарслик, Т. «Шарк» 2006 йил.
2. Н.Бекнозов - «Иқтисодий назарияси» дарслик, ТДЮИ, 2005 й.
3. Ш.Ш.Шодмонов, У.В.Рофуров - «Иқтисодий назарияси» Г. «Фан ва технология» 2005 йил.
4. Ш.Ш.Шодмонов, У.В.Рофуров - «Иқтисодий назарияси» Барча йўналишдаги бакалаврият талабалари учун. Маъруза матнлари. Т. 2007 йил.
5. Абдуллаев. Бозор иқтисодий асослари. Тошкент, «Меҳнат», 1997.
6. USAROV J. E. INKLYUZIV TA'LIMNING NAZARIY VA KONTSEPTUAL MASALALARI //INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL JOURNAL. – 2021. – Т. 1. – №. 02. – С. 37-46.
7. Usarov J. E. Formation Competence at Pupils as the Factor of Increase of Education's Efficiency //Theoretical & Applied Science. – 2017. – Т. 53. – №. 9. – С. 79-82.
8. Usarov J.E. O'quvchilarning malakasini shakllantirish Ta'lim samaradorligini oshirish omili sifatida // Nazariy va amaliy fan. - 2017. - Т. 53. - №. 9. - S. 79-82.
9. Usarov J. Using Teaching Methods for Development Student Competencies //International Journal of Progressive Sciences and Technologies. – 2019. – Т. 15. – №. 1. – С. 272-274.
10. Usarov J. E. Competent Approach for Teaching Physics in Secondary and Post-secondary Educational Institutions //Eastern European Scientific Journal. – 2016. – №. 3.
11. Ravshanov J. F. The importance of working with terms and concepts in teaching history. – 2020.
12. Ravshanov J. F. Some methods of working with historical concepts in history lessons //Международная научно-рецензируемая онлайн конференция «Современная психология и педагогика: проблемы, анализ и результаты. – 2020. – Т. 1. – №. 2. – С. 439-443.
13. Fayzullayevich R. J. FORMATION OF KEY COMPETENCIES IN HISTORY LESSONS.
14. Равшанов Ж. Ф. НЕКОТОРЫЕ МЕТОДЫ РАБОТЫ С ПОНЯТИЯМИ И ТЕРМИНАМИ НА УРОКАХ ИСТОРИИ //Science and Education. – 2020. – Т. 1. – №. Special Issue 4.

15. Fayzullayevich R. J. IMPORTANCE OF CLASSIFICATION OF HISTORICAL TERMS AND CONCEPTS.

16. Sharipova G. INTERPRETATION OF THE MEANING AND SIGNIFICANCE OF THE CONCEPTS OF " SELF-DEVELOPMENT" AND " DEVELOPMENTAL EDUCATION" IN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL RESOURCES.

17. Mirzarahimova G. I. Pedagogical and Psychological Bases of Development of Educational Activity in Students //International Journal of Advanced Science and Technology. – 2020. – Т. 70217030.

18. Расулов А. Н. Инвестиционная привлекательность предприятия: сущность, необходимость и вопросы диагностики //Интернаука. – 2020. – №. 20-3. – С. 46-50.

19. Абдусаматова Ш. С. Ҳарбий хизматчиларни амалиётга тайёрлашнинг ижтимоий-психологик жиҳатлари //Ҳарбий фаолиятда психологик ва социологик хизматнинг тутган ўрни ҳамда роли” мавзусидаги республика илмий-амалий конференцияси. – 2020. – С. 25-28.

20. I.Qodirov (2020). Zamonaviy umumta'lim maktablari boshqaruvida rahbarlik mahorati va mas'uliyati. Xalq ta'limi, 55-60 bet

21. Маҳкамова Ш. Р. и др. ХАЗРАТ НАВОИЙНИНГ МУСИКИЙ ТАФАККУРИ //Science and Education. – 2020. – Т. 1. – №. Special Issue 4. – С. 215-222.

22. O'tayev A. Y. L. Zamonaviy ta'limda bo, lajak boshkng'ich sinf o, qituvchilarining siyosiy tarbiyasi //Science and Education. – 2020. – Т. 1.

23. Мухитдинова М. С. К ВОПРОСУ ОБ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ //Scientific progress. – 2021. – Т. 1. – №. 6.

24. Marsovich, B. R. (2020). Psychological influence of artificial intelligence on personality socialization. *ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL*, 10(12), 1727-1730.

25. Махкамова Ш. Р., Асадуллаева М. А. «ВЕЛИКИЙ ШЁЛКОВЫЙ ПУТЬ»: ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КУЛЬТУР ЗАПАДА И ВОСТОКА В КОНТЕКСТЕ ПРОБЛЕМЫ МОДЕРНИЗАЦИИ МУЗЫКАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ //Science and Education. – 2020. – Т. 1. – №. Special Issue 4.

26. Nigmatovna Y. N. ROLLI O'YINLAR VOSITASIDAN ZAMONAVIY O'QITISHDA SAMARALI FOYDALANISH METODIKASI //INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL. – 2020. – Т. 1. – №. 1. – С. 132-135.

References

1. A.Olmasov, A.Vahobov - Textbook "Economic Theory", T. "Sharq" 2006.
2. N. Beknozov - "Economic Theory" textbook, TSU, 2005.
3. Sh.Sh.Shodmonov, UVRofurov - "Economic Theory" G. Science and Technology, 2005.
4. Sh.Sh.Shodmonov, UVRofurov - "Economic Theory" For undergraduate students of all directions. Texts of lectures. T. 2007.
5. Abdullaev. Fundamentals of market economy. Tashkent, Mehnat, 1997.
6. USAROV J. E. THEORETICAL AND CONCEPTUAL ISSUES OF INCLUSIVE EDUCATION // INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL. - 2021. - T. 1. - №. 02. - C. 37-46.
7. Usarov J. E. Formation Competence at Pupils as the Factor of Increase of Education's Efficiency // Theoretical & Applied Science. - 2017. - T. 53. - №. 9. - S. 79-82.
8. Usarov J.E. Formation of students' skills as a factor in increasing the effectiveness of education // Theoretical and practical science. - 2017. - T. 53. - №. 9. - P. 79-82.
9. Usarov J. Using Teaching Methods for Development Student Competencies // International Journal of Progressive Sciences and Technologies. - 2019. - T. 15. - №. 1. - C. 272-274.
10. Usarov J. E. Competent Approach for Teaching Physics in Secondary and Post-secondary Educational Institutions // Eastern European Scientific Journal. - 2016. - №. 3.
11. Ravshanov J. F. The importance of working with terms and concepts in teaching history. - 2020.
12. Ravshanov J. F. Some methods of working with historical concepts in history lessons // International scientific-peer-reviewed online conference "Modern psychology and pedagogy: problems, analysis and results. - 2020. - T. 1. - No. 2. - S. 439-443.
13. Fayzullayevich R. J. FORMATION OF KEY COMPETENCIES IN HISTORY LESSONS.
14. Ravshanov Zh. F. SOME METHODS OF WORK WITH CONCEPTS AND TERMS IN HISTORY LESSONS // Science and Education. - 2020. - T. 1. - No. Special Issue 4.
15. Fayzullayevich R. J. IMPORTANCE OF CLASSIFICATION OF HISTORICAL TERMS AND CONCEPTS.
16. Sharipova G. INTERPRETATION OF THE MEANING AND SIGNIFICANCE OF THE CONCEPTS OF "SELF-DEVELOPMENT" AND

"DEVELOPMENTAL EDUCATION" IN SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL RESOURCES.

17. Mirzarahimova G. I. Pedagogical and Psychological Bases of Development of Educational Activity in Students // International Journal of Advanced Science and Technology. - 2020. - T. 70217030.

18. Rasulov AN Investment attractiveness of the enterprise: essence, necessity and diagnostic issues // Internauka. - 2020. - No. 20-3. - S. 46-50.

19. Abdusamatova Sh. C. Socio-psychological aspects of military service training // Republican scientific-practical conference "The role and place of psychological and sociological service in military activity." - 2020. - C. 25-28.

20. I.Qodirov (2020). Leadership skills and responsibility in the management of modern secondary schools. Public Education, pp. 55-60

21. Mahkamova Sh. R. and dr. MUSICAL THINKING OF HAZRAT NAVOI // Science and Education. - 2020. - T. 1. - №. Special Issue 4. - S. 215-222.

22. Otayev A. Y. L. Political education of teachers of modern primary school // Science and Education. - 2020. - T. 1.

23. Mukhitdinova MS TO THE QUESTION ABOUT THE ORGANIZATION OF THE INDEPENDENT-COGNITIVE ACTIVITIES OF STUDENTS // Scientific progress. - 2021. - T. 1. - No. 6.

24. Marsovich, B. R. (2020). Psychological influence of artificial intelligence on personality socialization. ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL, 10 (12), 1727-1730.

25. Makhkamova Sh. R., Asadullaeva MA "THE GREAT SILK ROAD": INTERACTION OF CULTURES OF THE WEST AND EAST IN THE CONTEXT OF THE PROBLEM OF MODERNIZATION OF MUSICAL EDUCATION IN UZBEKISTAN // Science and Education. - 2020. - T. 1. - No. Special Issue 4.

26. Nigmatovna Y. N. METHODOLOGY OF EFFECTIVE USE OF ROLL GAMES IN MODERN TEACHING // INTEGRATION OF SCIENCE, EDUCATION AND PRACTICE. SCIENTIFIC-METHODICAL JOURNAL. - 2020. - T. 1. - №. 1. - C. 132-135.